

Aan

Staatssecretaris

Deadline: 31 mei 2024

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Langdurige Zorg**
Directie Maatschappelijke
Ondersteuning
Team D

Opgesteld door

nota

Kamerbrief plan van aanpak femicide

*Financieel
kwetsbaar,
in hoeverre
stank-
voorspelt?*

Datum
6 mei 2024

Kenmerk
3841474-1064641-DMO

Uw kenmerk
3841474-1064641-DMO

Zaaknummer
3841474-1064641-DMO

Bijlage(n)
3

1. Aanleiding

U heeft samen met de minister voor Rechtsbescherming en de minister van OCW in september 2023 nieuwe acties geformuleerd om de aanpak van gendergerelateerd geweld te versterken. De preventie van femicide is een van de 3 speerpunten in die aanpak.

Tijdens het commissiedebat Femicide op 27 september 2023 heeft de minister voor Rechtsbescherming toegezegd om met een nader plan van aanpak tegen femicide te komen en om de Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers bij dit plan te betrekken. Op 24 oktober 2023 is vervolgens de motie Mutluer c.s. aangenomen waarin de regering verzocht wordt een breed gedragen integrale aanpak tegen femicide te ontwikkelen waarbij een groot aantal organisaties vanuit zorg en veiligheid betrokken zijn en de Federatie Nabestaanden Geweldslachtoffers. In dit plan moeten concrete doelstellingen en actiepunten worden vastgelegd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd

1. Akkoord te gaan met de Kamerbrief en het plan van aanpak Stop Femicide! en de keuzes die daarin zijn gemaakt.
2. In te stemmen met de toezegging om in Q2 2025 aan de Tweede Kamer te rapporteren over de voortgang van de 10 prioriteiten
3. Kennis te nemen van de volgende producten die als bijlage met de Kamerbrief zullen worden meegestuurd
 - a. Landelijke handreiking aanpak stalking
 - b. Verdiepende analyse intieme terreur – Het Verwey-Jonker Instituut
 - c. Verkenning doorontwikkeling Tijdelijk Huisverbod
4. In te stemmen met verzending van de Kamerbrief en het plan van aanpak naar de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

We kunnen de aanpak van femicide niet los zien van de aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en gendergerelateerd geweld (inclusief schadelijke praktijken). Dit uitgangspunt wordt ook gedeeld door alle partijen die we hebben geraadpleegd. De inzet vanuit de aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling is daarom de basis voor voorliggend plan van aanpak, aangevuld met concrete

acties gericht op de preventie van femicide. Daardoor worden er in dit plan naast enkele nieuwe acties, vooral ook lopende acties beschreven. Dit plan van aanpak laat vooral zien hoe alle losse acties vanuit verschillende domeinen samen bijdragen aan het voorkomen van femicide.

Datum

6 mei 2024

Kenmerk

3841474-1064641-DMO

Het plan van aanpak

Het plan van aanpak 'Stop Femicide!' bestaat uit twee delen: deel A is het uitgewerkte plan van aanpak (fundament, pijlers en prioriteiten) en in deel B zijn de concrete acties per pijler uitgewerkt (zoals gevraagd door de Tweede Kamer).

Door in deel A ook achterliggende informatie over de brede aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling mee te nemen, is het een omvangrijk document. Maar voor diegenen die niet heel bekend zijn met de inzet vanuit de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, is deze achtergrond informatie wel nodig om de inzet op preventie van femicide te kunnen begrijpen.

Inzet op alle 4 de pijlers is nodig om echt effectief te zijn. Sommige acties kunnen al op korte termijn bijdragen, andere acties hebben een lange adem nodig en vergen nog de nodige voorbereiding.

De 4 pijlers en bijbehorende acties zijn besproken met de uitvoeringsorganisaties, kennisinstituten, nabestaanden en ervaringsdeskundigen. In die gesprekken zijn ook nieuwe suggesties en ideeën aangedragen. Niet alles kan tegelijk worden opgepakt. Soms volgen acties elkaar op, in andere gevallen is er behoefte aan eerst in te zetten waar we de meeste impact kunnen hebben. Dit heeft er toe geleid dat we vanuit alle acties 10 prioriteiten hebben gekozen waar we in 2024 – 2025 extra op willen inzetten, de 10 prioriteiten. Dit betekent niet dat alle andere acties stil komen te liggen: wat al loopt, gaat door. Met de prioriteiten bundelen we acties die bijdragen aan hetzelfde doel en focussen we op punten waar we denken nu het grootste verschil te kunnen maken. Dit voorliggende plan van aanpak is daarmee een startpunt: de prioriteiten zijn voor de komende 2 jaar gekozen, maar kunnen in de loop van de tijd veranderen of er kunnen nieuwe prioriteiten komen. Het is belangrijk om steeds met de partners te blijven afstemmen en monitoren of we het goede doen en vooral ook te blijven leren en bijstellen.

Rapportage over de voortgang

Over veel onderdelen uit dit plan van aanpak wordt in lopende programma's of beleidsonderwerpen gerapporteerd aan de Tweede Kamer. Het voorstel is om met betrekking tot dit plan van aanpak femicide de toezegging te doen aan de Tweede Kamer om na een jaar specifiek op de 10 prioriteiten te rapporteren. Dit kan zijn in een aparte brief, maar kan ook gekoppeld worden aan een aanverwante brief, mocht die rond dezelfde periode naar de Tweede Kamer worden verzonden.

Akkoord EU-richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld

Een van de belangrijke internationale kaders voor het plan van aanpak is de EU-richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld. Deze richtlijn is op 7 mei 2024 door zowel het Europees Parlement als de Raad van de Europese Unie aangenomen. De lidstaten, waaronder Nederland, hebben tot mei 2027 de tijd om de richtlijn te implementeren in nationale wet- en regelgeving.

Deze richtlijn is het eerste uitgebreide juridische instrument van de EU dat specifiek gericht is op het beëindigen van geweld tegen vrouwen en meisjes. De richtlijn bevat bepalingen voor preventie, bescherming en ondersteuning van slachtoffers, evenals strafvervolgning van verschillende vormen van gendergerelateerde misdrijven, inclusief online geweld, gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking.

Datum
6 mei 2024

Kenmerk
3841474-1064641-DMO

Toelichting in de begeleidende Kamerbrief

Bij de totstandkoming van dit plan van aanpak zijn, zoals hierboven beschreven, veel verschillende zienswijzen en belangen meegenomen. Zienswijzen en belangen die elkaar soms versterken, maar die elkaar vaak ook tegenspreken. Dit heeft geleid tot een aantal keuzes die zijn gemaakt. Deze keuzes worden in de Kamerbrief ook benoemd, met de uitleg waarom welke keuze is gemaakt, om zo geheel transparant te zijn. De belangrijkste keuzes gaan over:

- Geen aparte strafbaarstelling psychisch geweld
- Coördinatie op de aanpak (en ook landelijke sturing versus regionale/lokale verantwoordelijkheid)
- Geen apart telefoonnummer voor intieme terreur

Afdoening moties en toezeggingen

Er zijn bij JenV nog een enkele moties die moeten worden afgedaan of waar voortgang op te melden is, die raken aan het plan van aanpak preventie femicide. Daarom is ervoor gekozen deze moties en toezeggingen mee te nemen in een bijlage bij deze Kamerbrief.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

In de Kamerbrief van 22 september 2023 is een aantal acties toegezegd om de aanpak van gendergerelateerd geweld te versterken. Politiek draagvlak voor de een specifieke aanpak gendergerelateerd gedrag komt vanuit verschillende politieke hoeken:

- De motie van de leden Van der Staaij (SGP) en Buitenweg (GroenLinks) d.d. 30 januari 2020 waarin de regering wordt verzocht, bij het bieden van bescherming tegen stalking en bedreiging, uitdrukkelijk rekening te houden met het verhoogde risico van vrouwen op geweld na het verbreken van een relatie en te bevorderen dat hieraan in richtlijnen aandacht wordt besteed.
- Het lid Van der Werf (D66) heeft tijdens mondelinge vragen op 7 februari 2023 aan de minister van Justitie en Veiligheid aandacht gevraagd voor het voorkomen van dodelijk geweld tegen vrouwen, sneller ingrijpen en om onderzoek naar de oorzaken van femicide.
- De leden Mutluer (PvdA), Ellian (VVD), Kuik (CDA) en Ellemeet (GroenLinks) hebben in een motie d.d. 20 april 2023 de regering verzocht om een internationaal rechtsvergelijkend onderzoek te doen met betrekking tot de afzonderlijke strafbaarstelling van psychisch geweld en de Kamer te informeren over de uitkomsten hiervan, onder meer overwegende dat femicide een groot probleem is in Nederland.

- Op 8 juni 2023 vond een rondetafelgesprek over femicide plaats in de Vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid. Daarin stelden leden van D66, PvdA, CDA, VVD en JA21 vragen aan hulpverleners, beleidsmakers, nabestaanden en wetenschappelijke experts.
- Op 27 september 2023 vond een commissiedebat Femicide plaats in dezelfde Kamercommissie (met alleen de minister voor Rechtsbescherming).
- Op 16 januari 2024 heeft de staatssecretaris van VWS Kamervragen van het lid Crijns (PVV) beantwoord over het bericht dat een op de vijf jongeren slachtoffer is van huiselijk geweld.¹
- De leden Mutluer en Lahlah (beiden PvdA-Groenlinks) hebben in een motie d.d. 9 februari 2024 de regering verzocht op korte termijn een aanspreekpunt bij de politie realiseren voor slachtoffers van stalking.
- Op 26 maart 2024 hebben de minister voor Rechtsbescherming en de minister van JenV, mede namens de staatssecretaris van VWS, de beleidsreactie op het inspectierapport Gestalkt. Gezien. Gehoord? Naar de Tweede Kamer gestuurd.²
- Op 26 maart 2024 heeft de minister voor Rechtsbescherming Kamervragen van de leden Becker en Ellian (VVD) beantwoord over het bericht 'De aanpak van stalking schiet vijf jaar na de moord op Hümeyra nog altijd tekort'.³

Datum

6 mei 2024

Kenmerk

3841474-1064641-DMO

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Femicide is een onderwerp waar maatschappelijk steeds meer aandacht voor komt. Dit plan van aanpak kan op zichzelf bijdragen aan meer bewustwording, zowel bij professionals als breed maatschappelijk. Het raakt veel partijen, wat laat zien dat eenduidige taal cruciaal is om samen op te trekken.

c. Financiële en personele gevolgen

In het plan van aanpak worden de acties genoemd die uit de al bestaande middelen worden gerealiseerd. Dit is ook als paragraaf meegenomen in het plan van aanpak. Een aantal acties zal vragen om een vervolg. De precieze financiële middelen die daarvoor nodig zijn, moeten in de komende periode nog in kaart worden gebracht.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

De vraag vanuit de motie was te komen tot een breed gedragen plan van aanpak, afgestemd met zowel het zorg als het veiligheidsdomein en ook de federatie nabestaanden te betrekken. Al deze genoemde partijen zijn geraadpleegd. Er heeft een sessie met organisaties uit de zorg- en veiligheidsketen, alsmede organisaties op het gebied van emancipatie en vrouwenrechten. Ook zijn de

¹ Kamerstukken II, 2023-2024, 2023Z19971.

² Kamerstukken II, 2023-2024, 29279, nr. 848.

³ Kamerstukken II, 2023-2024, 2024Z02444.

wetenschappelijke instituten hierbij uitgenodigd. Deze groep heeft op eerste concepten van het plan van aanpak meegelezen en input geleverd.

Datum
6 mei 2024

Ook zijn er gesprekken geweest met nabestaanden van femicide slachtoffers en met ervaringsdeskundigen van huiselijk geweld. Ook deze input is verwerkt in het plan van aanpak.

Kenmerk
3841474-1064641-DMO

Interdepartementaal is het plan opgesteld vanuit VWS, JenV en OCW samen. Waar nodig zijn andere departementen of afdelingen op de desbetreffende onderdelen geraadpleegd.

f. *Gevolgen administratieve lasten*

g. *Toezeggingen*

In de Kamerbrief en het plan van aanpak wordt de toezegging gedaan om op de 10 prioriteiten te rapporteren aan de Tweede Kamer in Q2 2025.

h. *Fraudetoets*

Niet van toepassing

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. *Motivering*

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.